

SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

En förutsättning för att elever med annat modersmål än svenska ska kunna leva och verka i det svenska samhället är att de i tal och skrift kan använda det svenska språket i olika situationer. Genom ämnet svenska som andraspråk ges eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att tala, lyssna, läsa och skriva.

Syftet med utbildningen är att eleverna ska uppnå en funktionell behärskning av det svenska språket som är i nivå med den som elever med svenska som modersmål har. Ytterst är syftet att eleverna ska uppnå förstaspråksnivå i svenska. Utbildningen syftar också till att elever med annat modersmål än svenska skall tillägna sig en sådan språkbehärskning att de med fullt utbyte kan tillgodogöra sig utbildningen i andra ämnen och kan ingå i kamratgemenskapen och i det svenska samhället.

De nationella kursplanerna fastslår

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret eller efter en första del i undervisningen

Eleven skall

- på ett sätt som motsvarar elevens åldersmässiga mognad och förkunskaper kunna delta aktivt i samtal samt kunna muntligt berätta och redogöra så att innehållet blir begripligt för åhöraren,
- kunna skriva olika sorters texter i de sammanhang som behövs för arbetet,
- kunna med hjälp av samtal och intensiva textstudier läsa och förstå litteratur som motsvarar elevens åldersmässiga mognad och faktatexter som motsvarar elevens kunskapsmässiga mognad.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret

Eleven skall

- kunna förstå och själv använda det svenska språket i tal och skrift i de olika situationer eleven ställs inför,
- aktivt och med tydligt uttal kunna delta i samtal och diskussioner, kunna sammanhängande muntligt återberätta något som eleven hört, läst, sett eller upplevt samt muntligt kunna redovisa ett arbete så att innehållet framgår och är begripligt,
- kunna läsa och tillgodogöra sig till åldern avpassad skönlitteratur och förstå faktatexter av den art som behövs i skolarbetet,
- kunna ta del av, reflektera över och värdera innehåll och uttrycksmedel i bild och film,
- kunna läsa, reflektera över och sätta in i ett sammanhang några skönlitterära verk och författarskap med betydelse för människors sätt att leva och tänka,
- kunna skriva olika sorters texter så att innehållet framgår tydligt och med en sådan språkriktighet som syftet med skrivandet kräver, både vid skrivande för hand och med dator,
- kunna uppfatta variationer, värdeladdningar och nyanser i det svenska språket.

Dessutom finns ett flertal strävansmål för elevernas maximala utveckling.

Andraspråksutvecklingen kan beskrivas i tre nivåer och våra nedbrutna mål för att ge eleverna goda möjligheter att nå de nationella målen är följande:

Nybörjarnivå

Lyssna

- förstår enkla instruktioner
- förstår enkla berättelser med hjälp av bilder
- förstår enkla ord och uttryck i närmiljön, t ex i skolan, hemmet, trafiken, djurens namn, kroppen, färger, klockan

Tala

- kan tala om att man inte förstår, t ex jag förstår inte, jag kan inte, jag vill/ska inte
- kan benämna saker och företeelser i närmiljön
- kan samtala om vardagsnära saker
- kan berätta och återberätta en enkel saga eller berättelse till bildserie
- kan uttala alfabetets bokstäver/ljud och vokalernas namn/ljud
- kan använda vardagsspråket (på olika personliga nivåer)
- känner till och arbetar med riktig ordföljd i meningar
- känner till uttalet av ng-, sj- och tj-ljudet (individuellt)
- känner till rimord

Läsa

- kan läsa en för åldern anpassad lättläst text samt kan besvara enkla frågor om innehållet
- känner till grundläggande begrepp för olika ämnen (basordförråd)

Skriva

- kan skriva korta texter med konkret, enkel meningsbyggnad med bildstöd
- kan skriva en enkel diktamen
- känner till skrivningen av alfabetets bokstäver och övar på dessa
- har fungerande pennfattning
- kan skriva sitt namn
- kan använda ljudenlig stavning (individuell nivå)

Grammatik

- känner till vokalerna och vokalljuden
- behärskar ändelserna -en, -et, -er, -or, -ar
- kan hantera skiljetecknen punkt och frågetecken
- kan använda personliga och possessiva pronomen t ex du – din, jag – min, hon - hennes
- kan använda prepositioner t ex i, på, framför
- kan skilja på bestämda och obestämda substantiv och deras ändelser
- kan böja regelbundna verb t ex spela, spelar, spelade, ska spela
- behärskar synonymer, motsatsord, sammansatta ord och adjektiv
- kan använda räkneord och ordningstal

Mellannivå

Lyssna

- förstår flera, på varandra följande, instruktioner
- förstår nivå- och åldersanpassade berättelser
- förstår vanliga abstrakta ord och uttryck

Tala

- kan återberätta en nivåanpassad faktatext med egna ord
- kan tala med bra flyt och uttal när det gäller vardagsspråk
- kan formulera tankar, känslor och funderingar
- kan delta i ett samtal och använda relevanta/betydelsefulla ord och uttryck
- känner till och kan på individuell nivå uttala ng-, sj-, tj- och j-ljudet

Läsa

- kan läsa för åldern anpassad lättläst skönlitteratur och redovisa innehållet
- kan plocka fakta ur enklare text
- kan läsa och har bra ord och läsförståelse
- känner till hur man använder en ordlista för att få ordkunskap

Skriva

- kan skriva sagor, berättelser och annan egen text samt formulera tankar och funderingar
- kan använda både huvudsats och bisats i sina texter t ex Han är en pojke som har långt, mörkt hår
- kan skriva och besvara frågor på texter
- kan tillämpa enklare ordbehandling
- kan stava på individuell nivå: o-å, e-ä, ck-ord samt ng-, sj-, tj- och j-ljuden samt dubbelteckning

Grammatik

- kan skilja på singular och plural för bestämda och obestämda substantivformer
- kan ta tema på verb
- kan komparera adjektiv t ex söt, sötare, sötast, bra, bättre bäst
- kan räkneord och ordningstal
- kan hantera skiljetecknen punkt, frågetecken, utropstecken och talstreck
- kan synonymier t ex pojke - grabb och motsatsord t ex stor - liten, morgon – kväll
- behärskar prepositionerna bakom, under m fl
- behärskar possessiva pronomen t ex hennes, deras
- har utvecklat sina kunskaper om matematiska begrepp
- känner till ljudstridig stavning och dubbeltecknade ord

Avancerad nivå, dvs ”nästan infödd”**Lyssna**

- behärskar svenska språket så att man kan tillgodogöra sig undervisningen i alla ämnen
- har utökat passivt ordförråd t ex genom TV, film och radioprogram

Tala

- kan tala med bra flyt, uttal, intonation och anpassa samtalet efter olika situationer
- kan använda talspråket i de flesta situationer på samma sätt som jämnåriga svenska elever
- kan återberätta en för åldern anpassad text
- kan framföra en åsikt och argumentera för denna med utökat aktivt ordförråd

Läsa

- kan tillgodogöra sig texter i t ex tidningar, skönlitterära böcker, faktatexter och i olika skolämnens läromedel
- kan förstå ovanliga termer, ordspråk och abstrakta uttryck
- kan läsa med djupförståelse genom sitt numera ökade ordförråd

- kan använda ordlistan och aktivt hitta betydelsen av ett ord
- kan plocka fakta ur texter

Skriva

- kan skriva texter med varierat innehåll och ordförråd
- kan tillämpa den svenska grammatiken med korrekt verbtempus t ex gråta, gråter, grät, har/hade gråtit
- kan skriva så att mottagaren förstår innehållet för det mesta
- kan komparera olika adjektiv t ex bra, bättre, bäst
- kan stava och använda de flesta ljudstridiga orden
- kan använda de vanligaste förkortningarna t ex mm, kl, km
- känner till de flesta stavningsreglerna på samma sätt som jämnåriga svenska elever
- kan ordbehandling

Grammatik

- behärskar alfabetisk ordning och kan slå i en ordlista
- kan dubbelteckning t ex glass
- behärskar motsatsord, synonymer, adjektiv och prepositioner
- kan verbformerna infinitiv, presens, imperfekt/preterium, perfekt, pluskvamperfekt samt futurum för både regelbundna och oregelbundna verb t ex gå, går, gick, har/hade gått, ska gå
- behärskar olika pronomen t ex vi, din, min, deras, den, det
- behärskar vissa matematiska begrepp t ex produkt, kvot
- behärskar ljudstridig stavning t ex sj-, tj-, -ng, e-ä, o-å, j-ljuden
- kan skiljetecknen punkt, frågetecken, komma, utropstecken och talstreck och kan använda dem i sina texter
- kan hantera satsdelarna subjekt, predikat samt objekt på jämnåriga svenska elevers nivå
- kan böja substantiv t ex ett äpple, två äpplen, det äpplet
- kan komparera adjektiv t ex lång, längre, längst